

Uj Kelet

.....	126
.....	120
.....	182
.....	54
.....	54
.....	72
.....	87
.....	25
.....	80
.....	108
.....	192
.....	48
.....	20
.....	50
.....	45
.....	50
.....	60
.....	80
.....	150
.....	14
.....	14
.....	18
.....	20
.....	14
.....	20
.....	18
.....	10
.....	15
.....	8
.....	15
.....	15
.....	25

Szerkesztőség kiadó-hivatal és nyomda
 Cluj-Kolozsvár, St. Baron
 L. Pop. (Brassai-utca) 10.
 Telefon: Szerkesztőség
 és kiadóhivatal — 977
 Zs. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a szerkesztőséghez címzendők. Kéziratokat nem adunk vissza.

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

SI ÁRA
 antában
 évre — 850
 e — 460
 évre — 240
 egy hónapra — 85
 Egy szám ára pá yaucl-
 varon és vidéken is 4 lei
 Bukares'tben — 5.—

Csehszlovákiában
 Egy hónapra — ck 35.—
 Egy szám — 150

1925 január 29 Csütörtök Cluj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 23 szám 5685. Sövat 4

A Keren Hajesszód kuratóriumának manifesztuma

A Keren Hajesszód erdélyi kuratóriuma abból az alkalomból, hogy a zsidóság nagy férfija, Nachum Szokolov vezetése mellett országos Keren Hajesszód akció indult meg, a következő manifesztummal fordult Erdély zsidóságához:

Az országrész minden zsidójához!

A zsidó nép történelmének nagy fordulójához érkezett. A népszövetség, az összes hozzátartozó államok egyhangú hozzájárulása mellett, elhatározta, hogy Palesztinát angol közigazgatás alá helyezi és népünk ősi hazájában a zsidó nép számára nemzeti otthont létesít. Ezen határozathoz, mint a népszövetség tagja, Románia is csatlakozott. A brit kormány ezt a mandátumot vállalta és az ország felépítése, egy zsidó fő kormányzó, Sir Herbert Samuel vezetése mellett már eredményesen megkezdődött.

Az egész világ zsidóságának szent és általános elismert kötelessége, hogy ezen nagy és a maga nemében páratlan feladattól minden egyes országban kivége a maga részét. A zsidóság egyetlen pártja vagy irányzata sem vonhatja ki magát, most amidőn testvéreink milliói a legnyomorúságosabb helyzetben vannak és amikor megszűnt annak a lehetősége is, hogy a kivándorlók áradatát az eddigi befogadó, de immár elzart országokba irányítsák. De nemcsak a szenvedő tömegek részére bír Palesztina felépítése a legnagyobb fontossággal. Most az egész világ előtt ki fog tűnni, hogy a régi közösségünkben milyen nagy, ki nem használt erő szunnyad. Ha új életre keltjük azt a földet, amelyen elődeink éltek és amelyen a proféták tanítottak, amelynek visszaszerzéséért apáink kétezer éves szenvedésen át imádkoztak, úgy a zsidó szellemnek is otthont fogunk adni, mely mint régi időkben, gazdag gyümölcsöket fog teremni nemcsak a zsidók, de az egész emberiség javára.

Az egész zsidó közösség felismerte, hogy történelmünk ezen történelmi pillanata nem mulhat el kihasználatlanul. Erdély zsidósága is ki kell vegye a maga részét az országépítés nagy munkájából, még pedig egységesen, minden pártnyalatra való tekintet nélkül.

Nachum Szokolovnak, annak a férfinak a községe, aki nagy egyéniségével, páratlan sokoldalú képességeinek latbavetésével megteremtette történelmünk ezen nagy igéretteljes fordulatát, fel kell emeljen és kell rázson minket. Nagyságának érintése meg kell nyissa a mi szívünket is a nagy ügy számára, amely minden zsidó ügye. Nem kívánjuk senkitől elveinek feladását és mindenkinek világfelfogását tiszteletben tartjuk. De minden zsidót, minden zsidó hitközséget, az összes zsidó szervezeteket nyomatékosan felszólítjuk, hogy Erec Jisraael felépítését erkölcsileg és anyagi áldozatokkal, minden erővel támogatassák.

Az erdélyi Keren Hajesszód kuratóriuma:

- Elnök:**
 Bürger Albert Targul-Mures.
- Társelnökök:**
 Dr. Farkas Mózes Cluj,
 Dr. Fischer Tivadar Cluj,
 Nussbaum Sámuel Oradea-Mare,
 Dr. Steiner Pál Cluj.
- Munkabizottság:**
 Dr. Kohn Hillel Cluj, elnök,
 Dr. Pollák Sándor Cluj, társelnök
 Dr. Hamburg József Cluj, társelnök,
 Dr. Balázs Endre Cluj,
 Bergner Zoltán Cluj,
 Jacobi Mózes Cluj,
 Dr. Kertész Jenő Cluj,
 Dr. Neufeld Mihály Cluj,
 Waldner Mór Cluj.
- Ellenőrzőbizottság:**
 Engel Oszkár Targul-Mures,
 Dr. Reiter Artur Cluj,
 Sebesi Izó Brasov.

Rendeletileg szabályozzák a hullakérdést

(Bucuresti-Bukarest, január 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentette annakidején az Uj Kelet, hogy a közoktatásügyi minisztériumban az összes érdekelt tényezők bevonásával értekezlet zajlott le, amelyen a zsidó hullák ügyének szabályozását vitatták meg. Az értekezlet során tudvalevőleg a zsidó résztvevők kijelentették, hogy általában nem kívánják a hozzátartozók nélküli zsidó hullákat elvonni a boncolóasztalokról. Erre kérték a minisztert, hogy a kérdést törvény, vagy szabályrendelet útján szabályozza. Az értekezlet folyamán a közegészségügyi miniszter most rendeletet adott ki a kórházaknak, amelyben előírja, hogy a kórházakban elhaltak hulláit legfeljebb a hatodizigleni rokonságnak szabad kiadni, a többieket az orvosi fakultások rendelkezésére kell bocsátani nemzetiségre és vallásra való tekintet nélkül. A rendelet intézkedik a vidéki kórházakban elhunytak hulláinak az egyetemi városokba való szállításáról is.

Módosították a közigazgatási törvényjavaslatot

A módosítások állítólag a kisebbségek érdekében történtek. Kibővítik a községi autonómiát

(Bucuresti-Bukarest, január 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A rövidesen parlament elé kerülő törvényjavaslatok közül kétségkívül a közigazgatási reformjavaslatnak van a legnagyobb jelentősége. Az egyes reszortminiszterek, de a liberális párt többi korifeusai is a sajtó részére adott nyilatkozataikban állandóan azt hangoztatják, hogy ha valamelyik kisebbségi nemzetiség tényleg szenved sérelmeket, úgy ebben semmiesetre sem a kormány szándéka a hibás, csupán a jelenlegi közigazgatás rendszer nehézsége, amelynek a romániai egyformán sujtják az ország minden lakosát. Tatarescu kisebbségi miniszter kolozsvári utjai alkalmából soha sem szünt meg azt hangoztatni, hogy

az új közigazgatási törvény legelső sorban a kisebbségeknek az állammal való kibékítését tartja szem előtt.

Más szempontból az a feladat vár az új törvényre, hogy az országban jelenleg érvényben lévő négyféle közigazgatási rendszert közös nevezőre hozza lehetőleg olyan formában, hogy az új törvény az eddigi négy rendszer hibáktól mentes, célszerű részeit egyesítse magában. Értethető, hogy a miniszterelnök, aki nem merte ennek a nagy horderejű kérdésnek egyedül vállalni a felelősségét, a reformjavaslat elkészülése után felhívással fordult az összes ellenzéki pártokhoz, hogy közös erővel hajtsák végre a szükséges módosításokat. A különböző ellenzéki pártok azonban, amelyek még ma is azon az állásponton vannak, hogy a liberális párt nem tekinthető az állami hatalom alkotmányos birtokosának,

mereven visszautasították ezt a felhívást.

A magára maradt liberális párt ilyenformán egyedül hajtotta végre a szükséges módosításokat, amelyeknek részleteiről most alkalmunk van beszámolni.

Az eredeti javaslatot még Vaitoianu, a liberális kormány első belügyminisztere dolgozta ki. Ez a javaslat teljesen mellőzte a decentralizáció elvét azzal az indokkal, hogy a legnagyobbodott Románia nemzeti szempontból egészen más közigazgatási alapelveket kíván.

A módosított javaslat újra visszatér a decentralizáció elvéhez, eltörli az állami szervek szerepét a helyi önkormányzati szervek fölött, fentartja azonban az államnak az ellenőrzési jogot.

A két fogalmazás között a különbség lényegbevágó. Míg jelenleg és ugyanígy a Vaitoianu-féle javaslat szerint is, a helyi hatóságok semmit sem tehetnek a központi szervek előzetes jóváhagyása nélkül, addig a végleges javaslat teljes akciósabadságot, valóságos helyi autonómiát biztosít a községi hatóságoknak azzal az egyetlen korlátozással, hogy a központi szervek törvényben biztosított jogaiknál fogva

utólagosan felelősségre vonhatják a helyi hatóságokat. A törvényjavaslat módosításában résztvevő liberális politikusoknak az a véleménye, hogy ez a némiképpen korlátozott decentralizáció nemzeti szempontból semmi hátrányt sem jelent.

Nem jelent az veszedelmet, ha a decentralizáció révén egyes helyeken kisebbségi kezekben lesz a közigazgatás.

Sőt a nemzeti érdek egyenesen azt kívánja meg, hogy a kisebbségek aktív szerepet kapjanak a helyi ügyek vezetésében, mert így valószínű, hogy nem ragadhatják el magukat erőszakos és szélsőséges cselekedetre.

A felelősségre való vonás jogát az elv komoly garanciái érdekében nem a belügyminiszter, hanem a legfelsőbb közigazgatási tanács fogja gyakorolni, amelynek az új javaslat döntőszerepet kíván juttatni. Ennek a tanácsnak kilenc szakképzett tagja lesz s az egyes községi tanácsokat csupán a legfelsőbb közigazgatási tanács jól megindokolt javaslata alapján lehet feloszlítani. Az új törvény azt is előírja, hogy a tanácstagságról való indokolatlan lemondást a törvény által előírt kötelező szolgálat megtagadásának tekintik s ilyenformán bünygyi eljárás alá vonják.

A községi és megyei tanácsokat, amelyeket nyolc évi időtartamra választanak, még pedig úgy, hogy négy év után a tanács tagok egyharmadrészét kicserélik, csupán két esetben lehet feloszlítani. És pedig, ha beigazolást nyer, hogy az állam biztonsága ellen dolgozik, vagy ha rossz szándékkal az általános érdekekre káros közigazgatási tevékenységet fejt ki. Mindkét esetben a feloszláshoz a legfelsőbb közigazgatási tanács javaslata szükséges.

A fentemlített eseteket kivéve, semmiféle indok alapján sem lehet feloszlítani a tanácsokat.

A közigazgatási reformjavaslattal egyidejűleg a kormány a közgazdasági jellegű javaslatok előkészítésén is fáradozik. A közgazdasági jellegű javaslatok előadója, dr. Anghelescu professzor kereskedelem és iparügyi államtitkár, részletes nyilatkozatot adott a „Viitorul” részére, amelyből kiderül, hogy a kormány mindenekelőtt a kereskedelmi és iparkamarák reorganizációját tartja szükségesnek, mégpedig olyan formában, hogy ezeknek az intézményeknek nemzeti jellege biztosított legyen. Egy másik javaslat a gabonaneműek osztályozására szükséges intézkedéseket is tartalmazni és a felállítandó közraktárak kérdést szabályozni.

Az exportkereskedelem szempontjából igen fontos intézkedéseket fog tartalmazni a kikötőkről szóló törvényjavaslat. A kormány végül törvényjavaslat útján kívánja szabályozni az országos statisztikai hivatal működését, amelyet teljesen nyugati mintára kívánna átszervezni.

apok és reumatikus

önk

a szívet nem távavaráinál. Min-

művek

Voda No 15.
engeáram osztály
Rador No 2418

rud-, beton- és félkész. tb. Eu-gros,

clefate
nume
lectiv
No 7,
f. 6-53.
isoara,
AGHT.

Megindult a választási kampány az első németországi „zsidó parlamentbe“

A Landesverband választásaira egyesültek a konzervatív és haladó népi csoportok

(Berlin, január 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A német zsidóság nagy napok előtt áll. Ez év február elsején ejtik meg elsősorban a poroszországi zsidó hitközségek országos szövetségébe (Preussischer Landesverband jüdischer Gemeinden) a választásokat. A Landesverband alapszabályainak harmadik pontja a szövetség célját a következőkben jelöli meg: „A poroszországi zsidó hitközségek egyesülése mindenemű érdekeinek istápolására.“ Minthogy a zsidóság egyetemes érdekeiről kell a szövetségnek gondoskodnia, a Palesztina-munka és a héber nyelv barátai teljes erővel léptek akcióra és pedig a különböző cionista frakciók blokkban tömörülve léptek sorompóba. Felsősziléziában és Berlinben zsidó néppárt (Jüdische Volkspartei) címen a mizrachisták a klal-cionistákkal egy zászló alatt indulnak a választási harcra. A párt, amelynek élére Dr. Alfred Klee került, többek között ezeket követeli:

1. Az összes zsidó erők egységbe való gyűjtése. Mindazon zsidó rétegek és irányzatok számára, amelyek a zsidóság fentartását követelik, teljesen egyenlő jogokat kell biztosítani. Egyenlő jogokat a nőknek! A zsidó testületeknek meg kell adni a maradék nélkül való demokratizálódás lehetőségét.

2. A felnövekedő nemzedéket zsidó szellemmel és zsidó öntudattal kell nevelni. A hébert élő nyelvvé kell tenni a különböző típusú zsidó iskolákban.

3. A zsidóság ellenségeivel szemben való harcot méltó módon kell folytatni. Zsidó eredmények, nem pedig állítások szerezhetnek tekintélyt a zsidóság számára.

4. A német zsidóság kötelessége a népszövetség által garantált zsidó otthon felépítésében anyagilag és erkölcsileg részt venni. Kötelessége a zsidó emigrációt, különösen a keletit támogatni.

Külön szervezkedett a frankfurti népi értelmű zsidóság e címen: Egyesült konzervatív, cionista és keleti zsidó választóközösség. Ezeknek jelszava „Klal Jiszrael!“ a zsidó közösségért való küzdelem, amivel ki akarják küszöbölni a zsidóságból azokat az áramlatokat, amelyek csak egyes csoportok érdekeit szolgálják. Követelik a gyermekek zsidó szellemben való nevelését, régi zsidó institúcióknak fentartását és zsidó népi szellemben való felfrissítését, továbbá a hitközségi életnek a nemes ősi hagyományok demokráciáján alapuló újjászervezését. Ezt a pártot Horovitz vezeti, a frankfurti zsidóságnak egyik tekintélyes egyénisége.

Felsorakoztak azonban a zsidó munkások is, akiket dr. Oszkár Cohn vezet. A szociáldemokrata „Poale Cion“ Poroszország dolgozó zsidóságához! címmel proklamációt tett közzé, amelyben a Landesverbandba való választásokhoz a zsidó munkásság, az alkalmazottak, az iparosok és a dolgozó értelmiség támogatását kéri, elsősorban azonban a zsidó fiatalságát és mindazokat, akik saját becsületes munkájukból élnek és akiknek kötelességük, hogy a választásokból olyan képviselőt kerülnön ki, amely a dolgozók érdekeit védje. A felhívás szerint a Poale Cion a zsidó hitközségek elvilágosítási dásáért lép sorompóba. Véget kell vetni annak a legendának, hogy a zsidó nép semmi egyéb, mint vallási közület. Követelik, hogy a vallási feladatokat a községek külön bizottságai intézzék, maguk a községek azonban szociális, kulturális és gazdasági feladatokat teljesítsenek. A zsidó községek ne csak tiszta templomi községek legyenek, hanem népközségek, eszközei a zsidó tömegek fölfelé való törekvésének. A Landesverbandnak pedig gondoskodnia kell a szegények és betegek emberhez méltó ellátásáról, a zsidó tömegeknek a produktív munkához való átminősítéséről, ipariskolák és tanonc-otthonok létesítéséről, a munkát kereső átutazó zsidók támogatásáról, a palesztinai szabad zsidó munkaközösség megteremtéséről és a chalucok kiképzéséről.

Az agitáció elemi erővel indult meg. A szónokok a Verbandot az első „németországi zsidó parlament“ jelzővel jelölik meg. Az eddigi kilátások szerint a zsidó tömegek aspirációi érvényesülni fognak a Landesverband képviselőjében.

Zsidó népbank alakul Máramarosszigeten

(Sighetul-Marmatie-Máramarosziget, január 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A máramarosi zsidóság vezetőegyeniségei hosszas tárgyalások után a napokban elhatározták, hogy részvénytársasági alapon zsidó népbankot alapítanak Szigeten. A bank altruisztikus célja, hogy a kölcsönre szoruló iparosoknak és kereskedőknek a jelenlegi horribilis kamatnál lényegesen olcsóbb kamatu kölcsönöket folyósítson és ezzel elejét vegye annak, hogy uzsorapénzre szoruljanak.

A szigeti zsidó népbank, amely különben a „Banca Populara Evreasca S. A. Sighetul-Marmatiei“ nevet fogja felvenni, egy millió alaptőkével alakul meg. A részvényaláírási iverk már forgalomban vannak és mint értesülünk, nagy arányban folynak a részvényaláírások. A társaság különben ötezer részvényt bocsát ki, részvényenkint 200 lej névértékben. A részvénytársaság a legteljesebben kiegészítő része a „Joint“ amerikai zsidó segélyegylet nemzetközi hálózatának és ez a tény is mindennél beszédesebb bizonyíték arra, hogy egy merőben altruisztikus és a zsidó lakosságnak pénz-

ügyi helyzetét feltétlen szánáló pénzügyi megalakulásáról van szó. Az amerikai „Joint“ különben, abban az esetben, ha Szigeten az egy millió alaptőke begyűl, egy a pénzügyi helyzetnek négy millió lej hitelt fog készpénzben nyújtani.

Közgazdasági körökben és különösen a kereskedő és iparosvilágban sokat várnak ennek az alturisztikus tendenciájú pénzügyi megalakulásától.

A részvény aláírási iverk alapító tagokként a következők irták alá: Dr. Fried Ábrahám ügyvéd, Friedmann Herman kereskedő, Fuchs Ede gyáros, Káhn N. Samu kereskedő, Joszovits Lipót kereskedő, Káhn Herman magánzó, dr. Katz Béni ügyvéd, Keszner Dezső, Landau Bernát kereskedő, Rottenberg József gyáros, Schöngut Sándor kereskedő, Stern Fischel gyáros, Traubkatz József vállalkozó, Weisz Izidor kereskedő és dr. Vider Géza ügyvéd.

A részvényjegyzésre vonatkozólag a zsidó árvákat segélyező egyesület szigeti irodája (Calea Bogdan Voda 7.) adja meg a bővebb felvilágosítást.

Arany János a vádlottak padján

Feleki Géza védőbeszéde önmaga fölött

(Cluj-Kolozsvár, január 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Megirta az Uj Kelet, hogy Feleki Gézát, a budapesti „Világ“ című lap főszerkesztőjét a budapesti törvényszék Török-tanácsa egy hónapi fogházzal és ötmillió korona pénzbüntetéssel sújtotta egy vezércikke miatt, amelyben Bárony János orvoskari rektorának a numerusz klauzusz mellett mondott beszédét kritizálta. A fajvédő professzor a cikk egyik kitételét becsületét sértőnek találta és ügyvédje utján becsületsértési pert indított Feleki Géza ellen.

Feleki Géza az inkriminált cikkben Arany Jánosra hivatkozott, aki nagykörösi tanár idejében, mikor keresztény növendékei megverték egy zsidó társukat, nem akarta továbbtanítani az osztályt és néhány napig távol is maradt az előadásoktól. Feleki Géza cikkében párhuzamot vont Arany János és a mai magyar professzorok között, akikből — Feleki Géza cikke szerint — hiányzik Arany János négy kvalitása: a tiszta magyarság, az erős tehetség, az érzékelő képesség és a kényes becsület-érzés. Bárony János tulajdonképpen a kényes becsületérzésre való hivatkozás miatt indította meg a pert Feleki Géza ellen.

Az Uj Kelet-nek alkalmá van Feleki Gézának pompás dialektikával felépített védőbeszédét olvasóival megismertetni. A nagy horderejű védőbeszédéből az alábbiakat közöljük:

— Ennek a pernek tulajdonképpen — mondotta Feleki Géza — nem én vagyok a vádlottja, hanem Arany János. Vagy Arany János járt el hibásan, amikor zsidó tanítványainak ütlegetése után elmaradt osztályából, vagy pedig Arany János eljárása megvédi azokat a professzorokat, akik egészen másként viselkedtek, amikor módjuk és kötelességük lett volna tanítványaik testi épségét megvédelmezni. Bárony János lehet jó orvos, de ez nem változtat azon, hogy katedrájáról megvette a nagy lépést a politikai szószékre és ezt a lépést a rector magnificus aranyláncával a nyakán tette meg. Hallgató-sága tehát abban a hitben volt, hogy az alma mater fejének lehiggadt és kitisztult szavait hallja akkor, amikor a politikai agitátor fejlette ki szélsőséges nézeteit.

— Emlékeztetem a tekintetes törvényszéket arra, — folytatta Feleki Géza beszédét — hogy a tisztaeszlelő napokban Kossuth Lajos egy Turinból keltezett levelében azt írta: „szégyen és gyalázat hogy Magyarországon még mindig van zsidó-kérdés.“ Magyarország sohasem volt a felekezeti türelmetlenség hazája. Deák Ferenc és Kossuth Lajos is a felekezetek testvéri békéjének teljes jogegyenlőségének nagy himnuszával vettek búcsút a politikai élettől. Kossuth Lajos már a halál küszöbén üzenté, hogy a függetlenségi pártnak még az ördöggel is szöveteznie kell az egyházpolitikai küzdelem eredményeinek biztosítására és a felekezetek testvéri békéjének megértésére. Kár volna szaporítani a példákat, mert ha a felekezeti türelmetlenség elítélése bűn volna Magyarországon, akkor a vádlottak padjára kellene hívni Budapest városának s a vidéknek minden egyes szobrát, akár márványból faragták, akár bronzból öntötték azokat. Ezzel szem-

ben Bárony János beszédében nemcsak a tanítás szabadsága és a magyar tradíciók ellen vétett, de egyben megingatta az ifjuság lelkében a törvénytisztelést olyan időkben, amikor a törvények tisztelete amugyis igen labilis alapon nyugodott. A rektori bucsúbeszédben voltak olyan mondatok, amelyek a verekedőkhöz fordultak, nem pedig a fiatalság higgadt, józan, tiszteletes részéhez.

— Én többször megfordultam a külföld nagy városaiban és nagyon különféle gondolkozásu emberekkel beszéltem. Párisban például Painlevé-vel, a francia kamara mai elnökével és onnan jobbfelé haladva, eljutottam egészen Robert de Flers márkához, aki a klerikális-konzervatív „Figaro“ szerkesztője, de beszéltem Leon Dautet-vel is, a francia fajvédők vezérével. Seholy szóval sem említettem a magyar egyetemek ügyét, de mindenki, akit meglátogattam, elem szegezte ezt a kérdést és senki sem akarta beérni az általam adott magyarázattal, akármennyire is igyekeztem szépíteni a dolgokat. Paul Painlevé, ki maga is főiskolai tanár volt hosszú időn át, még lakásának előszobájában is felvetette azt a kérdést, miként lehetséges, hogy a magyar fiatalság és a magyar professzorok egy része megtagadta a tanítás szabadságának szent elvét; miként lehetséges, hogy a magyar professzoroknak nem volt bátorságuk saját testüket odadobni választal gyanánt a támadók csoportja és a bántalmazott diákok közé.

Ezután kifejtette Feleki Géza, hogy a kényes becsületérzés hiányának szavait néhány más professzorra értette. Semmi okom sincs — mondotta — kitérni ilyen professzorok megnevezése elől. Az inkriminált szavaknál elsősorban Kornis professzorra gondoltam, aki az egyetemi életben az antisemita irány egy vezére, de ez nem tartotta őt vissza attól, hogy könyveit részben zsidó írók könyveiből ollozza össze a legdurvább plagizálás eszközeivel.

Mikor Feleki beszédének ehhez a részéhez érkezett, Török elnök kifejté, hogy a numerusz klauzusz törvényét lehet helytelennek tartani, a törvény megváltoztatásáért lehet elvi harcot vívni, de azt mondani, hogy nem jó magyar az, aki a numerusz klauzusz mellett foglal állást, nem szabad, mert ez elfajulása a kritikának.

Tasnádi Nagy András védőbeszéde és dr. Bródi Ernő védőbeszéde után hozta meg a törvényszék ismert ítéletét.

Feleki Géza az ítélet ellen a következő szavakkal jelentette be perorvoslatát:

— A magyar állam és a magyar nép jóhírnevének nevében felebbezek! ..

Németország hajlandó a területi biztonság tekintetében paktumot kötni

Berlin, január 28. A „Daily Express“ megbízható forrásból állítólag arról értesül, hogy a német kormány utasította szövetségeseit, hogy a szövetségeseinek fővárosaiban a kormányoknak kötelezőleg kijelentsék, miszerint Németország hajlandó a területi biztonság tárgyában paktumot kötni, ha ezzel szemben a szövetségeseik ígéretet tesznek a kölni zóna gyors kiürítésére.

Nach

Elmar

(Timisoara)

let tudósítójától leáldoztak. Na tozkodása ala egyéniségének láttunk és hal tiktust, aki zsidó szive m zülünk, a m mint a mind kinek kiszolga talmudi kultu szolt a világia a nemzeti érz akik megfelel A profétákat emnyi alázatos ezt a drága z Ha visszaeszm nek vesszük, nyitó államfé gatják meste közé elvétel nek gazdagság nos emberi, Szentírásban amiket a zs termelt és me akin hasonló nép tömege, nem jött más mondja nekü áldozatrakész

Nachum Romániát. A nagy emberi zsidóságának tőle, megmon melege és fog élni mind

A temesvá zajlott le, jó niszter távirat meg az enged

Nachum órákor érkező hotelben szá Zsidó Nemzet delegáció élén szavakkal ad vári zsidóság és egyénisége vözlöte emell zért. Ezután zsidóság küld kolov előtt.

Délután ő képviselőit, a zsidó probléma dái eszköze dig nem a B teni, hanem ren Hajesszo próbaköve zsidóság rá t telességére, a nek regenera ben rejlett, és a világ el képességét, a héber nyelv élő nyelv is a helyére, az

Este a LL ritékes banket tere, akit a töttek föl. Ez vendég arra, szabásu beszéd A teóriának nincsen sem zsidó népket neti hivatását. hogy igenis p is munkával

Nachum Szokolov elutazott Romániából

Elmaradt a temesvári miting. Szokolov visszaemlékezése Trockijról. Szokolov Berlinbe utazott

(Timisoara-Temesvár, január 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A gyönyörű ünnepi napok leáldoztak. Nachum Szokolov alig egyheti tartózkodása alatt Erdély zsidóságát varázslatos egyéniségének hatása alá hozta. Igaz zsidót láttunk és hallottunk, költőt és történészt, politikusot, aki bölcsességével és egyszerűségével, zsidó szíve melegével odafért mindenkihez körülünk, a modern gazdag zsidóhoz épenugy, mint a mindenkitől elhagyott és mindenkinél kiszolgáltatott zsidó proletárhoz. Szólt a talmudi kultúra fölött rendelkező zsidóhoz és szólt a világiakban művelthez. Intő szava volt a nemzeti érzelműekhez épenugy, mint azokhoz, akik megfélemlítettek a zsidó kötelességekről. A profétákat hallgathattuk ennyi áhitattal, ennyi alázatossággal hajló meggyőződéssel, mint ezt a drága zsidó embert, aki mindnyájunké. Ha visszaeszmélünk rá, valahogy természetesen vesszük, hogy fejedelmek és világot irányító államférfiak feszült érdeklődéssel hallgatják mesterkéletlen, okos szavait, amelyek közé elvétve sem csuszik be közhely. Ötleink gazdagsága és poézisének mélysége általános emberi, mégis mélyen benne gyökerezik a Szentírásban és azokban a hagyományokban, amiket a zsidó nép a maga tragédiás útján termelt és megszentelt. Nem ismerünk embert, akin hasonló szeretettel csüngött volna a zsidó nép tömege, mint Nachum Szokolovon, aki nem jött másért ide, csak azért, hogy megmondja nekünk: *Legyetek zsidók, tetteire és áldozatkész, igaz gyermekei Izrael népének!*

Nachum Szokolov és leánya ma elhagyták Romániát. A kitünő zsidó férfi emlékezete nagy emberi élményként vet horgonyt Erdély zsidóságának szívében és amikor bucsuzunk tőle, megmondjuk neki, hogy ez ünnepnapok melege és világossága kitéphetetlenül benne fog élni mindnyájunkban.

Nem a Balfour-deklaráció, hanem a Keren Hajesszód

A temesvári fogadás méltó keretek között zajlott le, jöllehet a hatóságok Tatarescu miniszter távirati engedélye ellenére sem adták meg az engedélyt a miting megtartására.

Nachum Szokolov kedden délután félöt órákor érkezett Temesvárra, ahol a Ferdinand-hotelben szállott meg. Itt Rothbart Jakab, a Zsidó Nemzeti Szövetség temesvári elnöke, egy delegáció élén köszöntötte és mélyen átértzett szavakkal adott kifejezést a bánsági és temesvári zsidóság hódolatának Szokolov géniusza és egyénisége iránt, majd dr. Vértes Adolf üdvözölte emelkedett beszédben a nagy zsidó vezetőt. Ezután a lugosi, karánsebesi és orsovai zsidóság küldöttségei tisztelegtek Nachum Szokolov előtt.

Délután öt órákor Szokolov fogadta a sajtó képviselőit, akik előtt behatóan nyilatkozott a zsidó problémáról, amelynek egyetlen megoldási eszköze: *Palesztina*. Palesztinát magát pedig nem a Balfour-deklaráció fogja megteremteni, hanem a zsidóság áldozatkészége, a Keren Hajesszód útján. Ez az instrumentum próbaköve — ugymond — annak, vajjon a zsidóság rá tud-e eszmélni népi és történeti kötelességére, akarja-e saját egykori nagy életének regenerációját. A zsidó nép nagysága a multban a munkában és szellemességében rejlett, ezt az életet fel kell támasztani és a világ előtt meg kell mutatni a nép életképességét, államalkotó és szervező erejét. A léber nyelv a jeruzsálemi egyetem révén mint élő nyelv is be fog vonulni a kulturának arra a helyére, amely őt megilleti.

Teljesítményekkel kell küzdeni az antiszemitizmus ellen

Este a Lloyd-kávészárményben kétszáz terítékes bankettet adtak Nachum Szokolov tiszteletére, akit a temesvári zsidóság kitünőségei köszöntöttek föl. Ezt az alkalmat ragadta meg a kiváló vendég arra, hogy az elmaradt miting helyett nagyszabású beszédben mutasson rá korunk feladataira. A teóriának és filozófiáknak — ugymond — nincsen semmi keresnivalója mozgalmunkban, a zsidó népnek tettekre kell vállalnia nagy történeti hivatását. Most kell a világ előtt megmutatnia, hogy igenis *produktív nép és nem parazita*. Csakis munkával és teljesítményekkel tudunk küzdeni

az antiszemitizmus ellen, nem pedig *hitvitákkal és okoskodásokkal*.

— Ha végig tekintünk Palesztinában elvégzett munkánkon, meglepéssel mutathatunk rá a cionista szívósságra, tettekre és nem utolsó sorban elhűségünkre. Már nem is harcolunk azok ellen, akik nem látják be a cion munkák szükségét, inkább sajnáljuk őket, rövidlátásuk és konokságuk miatt. Nekünk cionistáknak azonban nem az a dolgunk, hogy kritizáljunk és kritikákat elhárítsunk, hanem továbbra is az, hogy dolgozzunk, hogy a megkezdett épületet követ köre rakva betözzük.

Trockij tragikumuma

— Visszaemlékezem arra az időre, amikor 1917-ben, közvetlenül a bolsevizmus kitérése előtt Oroszországban tartózkodtam. Trockijjal több ízben találkoztam Moszkvában és annakidején többször tárgyaltam vele. Intő szóval figyelmeztettem őt, hogy *álljon el a kommunizmustól, hatalmas munkaerőjét pedig állítsa a zsidó dolgozók szolgálatába*. Jöjjön el Palesztinába, biztosítottam őt afelől, hogy nagy vezetőszerpet kap az építő munka körül.

— Trockij akkor azzal az ellenvetéssel érvelt, hogy a Palesztina-mozgalom voltaképpen nem egyéb, mint az Európából kiűldözött zsidó tőkének menedékhelye és elveivel ellenkezne, ha ennek szolgálataiba állana. Hiába magyaráztam és mutattam meg neki, hogy a Palesztina-munkát nem sajátította ki magának egyetlen zsidó réteg sem, hogy a cionizmus fennállása óta mindig is a *dolgozó tömegekre* támaszkodott, azok szabadságáért, érvényesüléséért

Maniu szerint a kormány márciusban lemond

Bukarest, január 28. Maniu Gyula pártja végrehajtóbizottságának tegnapi ülésén kijelentette, hogy a jelenlegi kormány márciusban fog visszalépní. Az „Adeverul” szerint a kormány tagjai is márciust tekintik a parlamenti időszak törvényes befejezésének és akkor a kormány megfontolás tárgyává fogja tenni, szükséges-e rendszerváltozás és milyen módon?

Tizenegy munkásnő gázmérgezést kapott az Unirea cukorkagyárban

Négy munkásnő állapota életveszélyes

(Cluj-Kolozsvár, január 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délután 5 óra tájban telefonon értesítették a mentőket, hogy azonnal vonuljanak ki a Kriza-utca 6. szám alatt lévő Unireacukorgyárba, ahol tizenegy munkásnő mérgezési tünetekkel, eszméletlen állapotban fekszik. A mentőállomásról a telefonjelentés vétele után dr. Simon és dr. Runceanu mentőorvosok azonnal kiszálltak a helyszínre.

Az Unirea-cukorgyár udvarán a friss levegőn egymás mellett feküdt a tizenegy eszméletlen nő. A mentőorvosok tisztán látták, hogy mérgezési esettel állanak szemben, de az első pillanatokban nem lehetett a mérget felismerni és így szükségszerűen mesterséges légzést alkalmaztak. A mesterséges légzésnek rövidesen mutatkozott az eredménye is, mert hét nő néhány percen belül visszanyerte eszméletét, míg a másik négynél majdnem egy felőrai munkát vett igénybe, amíg sikerült pillanatnyilag eszméletre téríteni őket.

A mentőorvosoknak az volt a gyanúja, hogy a tömegmérgezés valószínűleg a gyártásnál használatos savaktól, vagy esetleg a műhelyekbe bevezetett gáztól származnak. A két mentőorvos bement a műhelyhelyiségekbe, ahol kutatni kezdtek. Az első pillanatban érezni lehetett a levegőben terjengő erős gázzagot. Hosszas keresés után az egyik mentőorvos megállapította, hogy a gázcső egy helyen megrepedt és így állott elő a gázömlés és ennek következtében lettek rosszul a munkásnők. A műhelytermekben oly nagymennyiségű gáz volt, hogy az egyik mentőorvos, aki majdnem öt percet töltött a teremben, szintén rosszul lett és majdnem a munkásnők sorsára jutott.

A mentők a munkásnőket életre keltették, de négyen az élesztési kísérletek nem vezettek eredményre, mert újra elvesztették eszméletüket. A súlyosabban mérgeztettek nevei a következők: Péter Annuska 20 éves munkásnő,

küzd, a zsidó dolgozókat Zsidóországban akarja szabadsághoz és önrendelkezéshez juttatni, Trockij hajthatatlan maradt.

— Most nyilván belátta, hogy az események engem igazoltak. Ezt a nagyszerű képességű embert az oroszországi fejlemények ép ezekben a napokban sodorták el helyéről, miután megszervezte az orosz hadsereget, miután az orosz népet felvilágosította, miután az orosz káoszából kivette a tömegeket. Bizonyos, hogy Trockij keserűen bánta meg, hogy nem hallgatott rám.

Nem szabad kétségbeesni!

— Nem kell kétségbeesni, ha üldöznek bennünket. Kis kihagyásokkal népünk története az üldözések, a mellözések, a megpróbáltatások láncolata volt. De mindenkor és mindenütt a zsidó önérték, a zsidó öntudat segítette át bennünket a veszedelmeken. Kibontottuk népünk zászlaját, amit a gyűlölet hullámai nem fognak oemocskolni. A Palesztina-építőmunka a világháborúnak egyetlen pozitív eredménye, pozitív és példátadó. Előre kell mennünk a megkezdett úton, lankadatlanul, szívósan, büszkén; a gyűlölködés, a gáncsoskodás, a lekicsinylés fullánkjai nem fogjuk érezni, mert erre megvan a gyógyszerünk: a jól teljesített munka öntudata. Isten vezéreljen benneteket dolgozó cionisták, isten áldjon benneteket zsidók, forradalmat egybe a közös munka platformján és legyetek boldogok abban a tudatban, hogy ennek a kornak adatott megérnie Palesztina és Jeruzsálem föl-támasztását!

Szünni nem akaró tapssal, hadad kiáltásokkal, tüntető felállással ünnepelték Nachum Szokolovot. A bankett félkettőig tartott.

Szerdán délelőtt a hatóságok képviselői tisztelegtek Nachum Szokolovnál, aki délben nagy ovációk közepette elhagyta a várost, ahonnan Budapesten és Prágán keresztül egyenesen Berlinbe utazott.

.....

igelen

szanáló pénztintézet Az amerikai „Joint” en, ha Szigeten az egy a pénztintézet lt fog készpénzben

és különösen a ke- sokat várnak ennek a pénztintézetnek a

alapító tagokként Dr. Fried Ábrahám kereskedő, Fuchs kereskedő, Joszua Herman magánzó, Zner Dezső, Landau József gyáros, Stern Fischel gyárlkzó, Weisz Izidor ügyvéd.

matkózólag a zsidó let szigeti irodája ja meg a bővebb

adján

ben nemcsak a tar tradíciók ellen a az ifjuság lelké- an időkben, amikor vis igen labilis ala- bucsubeszédben vol- a verekedőkhez for- higgadt, józan, tisz-

ltam a külföld nagy gondolkozásu embe- dül Painlevé-vel, a l és onnan jobbfelé

Robert de Flers konzervatív „Figaro” on Dauet-val is, a ehel egy szóval sem

ügyét, de mindenki, zte ezt a kérdést és alam adott magya- keztetm szépíteni a fra is főiskolai tanár sának előszobájában tént lehetséges, hogy gyar professzorok itás szabadságának es, hogy a magyar hátsóságuk saját gyanánt a támadók diákok közé.

éza, hogy a kényes néhány más pro- om sine — mon- szorok megnevezése elsősorban Kornis egyetemi életben az de ez nem tartotta eit részben zsidó ze a legdurvább

hez a részéhez érke- a numerusz klau- e tartani, a törvény cot vivni, de azt az, aki a numerusz m szabad, mert ez

eszéde és dr. Bródi eg a törvényszék

következő szavak- magyar nép jóhír-

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Bratianu Jonel megtagadja tanítványát

A kormánylap válaszol Cuzának

(Cluj-Kolozsvár, január 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Megemlékezett annakidején az Uj Kelet arról, hogy Cuza jassii professzor az ellene indított vizsgálat során kijelentette, hogy ő a kisebbségi kérdésben Bratianu Jonel tanítványának vallja magát, aki megtagadta a békeszerződések kisebbségi klauzulájának aláírását. Az Uj Kelet már annakidején is kétséget fejezte ki afölött, hogy az ország miniszterelnöke is vállalni fogja a megtszitelést és éppen ezért érdeklődve várta a miniszterelnök választát.

Bratianu Jonel helyett — és valószínűleg a nevében is — ma a „Viitorul“ válaszol.

— Eppen az a tény — írja a lap — hogy Bratianu visszautasította a kisebbségi klauzula aláírását, adja az alapvető különbséget Bratianu és Cuza politikája között. Bratianu Párisban a belföldi zsidók emancipálásáról szóló dekrétumot prezentálta és ennek alapján tiltakozott a kisebbségi szerződés ellen, mert szerinte Románia belföldi zsidóinak semmi szükségük sem volt külföldi protekcióra, hiszen ezeket a zsidókat a törvény a többi állampolgárral teljesen egyenlő védelemben részesítette. A miniszterelnök kihangsúlyozta, hogy nem lehet kettőféle kategóriájú román állampolgárokat kreálni és az egyik kategóriát a román állam, a másikat pedig a nemzetközi szuverenitás védelme alá helyezni.

— Cuza professzor egész működése alatt ennek a politikának, amelyet nyilatkozatában a magának vallott, homlokegyenest az ellenkezőjét cselekedte. Mert az semmiestre sem jelenti a miniszterelnök párisi politikájának követését, ha egyes egyetemi tanárok a türelmetlenségüknek adják tanujelét és ezzel anarchia, erőszak és büncselekmények színhelyévé teszik az egyetemeket.

— De Cuza más szempontból sem tette magáévá a miniszterelnök álláspontját. 1919-ben, a

békeszerződések küszöbén, amelyet a liberálisok vezére vonakodott aláírni, Cuza nem vett részt az ellenzéki blokkban, amely az aláírás megtagadásáért küzdött, hanem a hírhedt parlamenti blokknak volt tagja párthíveivel, Zelea Codreanuval és Sumuleanuval egyidejűleg, akik közül az utóbbi a Bujor Paul elnöke alatt álló szenátusban alelnöki tiszteletet vállalt, hogy támogathassa a Vajda-kormányt, amely aláírta a Bratianu Jonel által visszautasított szerződést.

— Különböző Cuza soha sem követte Bratianu Jonel politikáját. Mert a liberális párt vezére minden egyes alkalommal világosan és precízen kifejtette véleményét az ország közvéleménye előtt és nem viselkedett olyan opportunus módon, mint Cuza, aki amikor ellenzékben van, a zsidó tanulóknak az iskolából való kiűzését követeli, de mikor kormányon volt, — mert politikai érdekei úgy kívánták — hozzájárulást adta ahhoz, hogy a dr. Zossin elnöke alatt álló jassii városi tanácsban, Mörice Wachtel az UER. elnöke mellett, legjobb párthívei, mint Beian, Jonascu és Genau is résztvegyenek.

— Cuzának néhányszor sikerülhet politikai manővereivel tétura vezetni az ifjúságot, különösen az új területek ifjúságát, amely még nem ismeri eléggé az országot és a politikai vezérek multját és tevékenységét. De Cuza kísérletei nem fognak visszhangra találni azok között az emberek között, akik jól ismerik egész karrierjét a hajdani internacionálizmusától és szabadgondolkodásától kezdve egészen a mai kereszténységig és nacionalizmusáig, az egykori filozofizmusától és a Petre Carp-féle junimista autokratizmusától egészen a mai doktriner antisemitizmusáig és erőszakot prédikáló demagógiájáig. Ezzel a pálfordulásaival Cuza azt az üres helyet hajszolja a parlamentben most a tanuló gyerekek naivitásán keresztül, amelyet a választók érettsége megtagadott tőle.

Kilakoltattak egy nyugalmazott ezredest

(Cluj-Kolozsvár, jan. 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Szentegyház-utca 36. számú házban kedden délután rendőrök és munkások jelentek meg, akik a házban lakó Cremianu Aurél nyugalmazott ezredest kilakoltatták. A kilakoltatásnak érdekes előzményei vannak, amelyek élénk fényt vetnek a lakáshivatal működésére.

Az ezredes mintegy hat évvel ezelőtt költözött be a Szentegyház-utcai házba és azóta állandóan ott lakott hattagu családjával. Két évvel ezelőtt a görögkeleti konzisztórium megvette a házat püspöki lakás és iroda részére. Annak idején a konzisztórium kötelezte magát arra, hogy a házban lévő hét lakónak lakást szerez és ily módon fogja egyenként kiűriteni a lakásokat és birtokba venni. Cserelakást a konzisztórium ugyan nem szerzett, de azért sikerült kilakoltatni hat lakóját, de az ezredessel, miután a román hadseregnek is tagja volt, nem tudott olyan könnyen elbánni.

Többszöri eredménytelen kísérletezés után a járásbírósnál pert indított az ezredes ellen, hogy nem fizet házbért. Miután a tárgyalás során beigazolást nyert, hogy az ezredes több ízben próbálta a házbért kifizetni, de a konzisztórium nem fogadta el tőle és ezért az ezredes bírói letétbe helyezte a házbért, keresetével elutasították a konzisztóriumot és kötelezték a perköltségek megfizetésére. Felebezés folytán az ügy a törvényszékhez került, amely megváltoztatta a járásbíró ítéletét és elrendelte az ezredes kilakoltatását. A tábla a törvényszék ítéletét megsemmisítette és az iratokat visszaküldte azzal, hogy a törvények az iratok kiegyesíttése végett újabb tárgyalást rendeljen el. A törvényszék Soutzo bíró elnöke alatt a múlt héten tartotta meg az újabb tárgyalást és ezen olyan végzést hozott, amely szerint felebezésre való tekintet nélkül az ezredes kilakoltatását rendeli el. Ezt a végzést kedden foganatosították és most az ezredes teljesen tanácstalanul áll abban az irányban, hová költöztesse nagyszámu családját.

— Önvédelemből elkövetett emberölésért hat hónapi fogház. A múlt év júliusában katonák gyakorlatoztak a Szentgyörgy-hegyen. A katonák a szabadidejüket arra használták fel, hogy a közeli szőlőket megdézsmálták. Kántor József mezőőr, aki a szőlők felügyeletével is megvolt bízva, néhány katonát lopónan ért tetten. A katonákat meg akarta zalogolni, de azok ellene szegültek a mezőőrnek és fenyegető magatartást kezdtek tanúsítani, úgy hogy Kántor kénytelen volt a fegyverét használni és az egyik katonát, Muresan Pált fegyverével hasbalütötte. Muresan Pál a lövés következtében néhány nap mulva behalt a sérüléseibe. Kántor József az eset megtörténte után azonnal jelentkezett a kolozsvári rendőrségen, ahol letartóztatták és megindították ellene a vizsgálatot. A kolozsvári törvényszék ma délelőtt foglalkozott az ügyvel és úgy találta, hogy Kántor József túllépte az önvédelem határát és ezért hat havi fogházbüntetésre ítélte. Az ítélet ellen a vádlott és védője felebezést jelentett be.

— Diákkongresszus Budapesten. Budapestről jelentik: A Magyar Egyetemi Hallgatók Országos Szövetségének hatodik országos kongresszusa ma délután nyílik meg a kormányzó jelenlétében. A kongresszusra az angol, bajor, eszt, finn, olasz, osztrák, török és japán diákszövetségek kiküldöttjei már megérkeztek.

Biztosítsunk az
„ORIENT“
Általános Biztosító R.-T.-nál

Akkumulátorok,
dinamók, ónindítók javítását
garancia mellett vállalja az

„ELEKTRO“
műszaki villamosági és géphereskedelmi vállalat
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 58 sz.
Akkumulátor lemez, tényszerű desztillát víz állandóan raktáron. — Vidéki rendelések szoron kívül
intéztetnek. Rad r 2616

Az angol sajtó Bratianu Vintila londoni utjaról

Nem kölcsönről, hanem a jóvátételi probléma rendezéséről van szó. Titulescu szerint nem lesz új román-orosz konferencia

(London, január 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az angol közgazdasági sajtó hasábnak cikkekben emlékezik meg Bratianu pénzügyminiszter és kíséretének londoni utjaról. A „Financial News“ beavatott forrásból nyert értesülései alapján megcáfolja a kontinentális sajtónak ama híreit, hogy Bratianu Vintila, Oromolu, Tanered Constantinescu, Mrazek és Barbu Stirbey kölcsönüggyben keresték volna fel az angol fővárost. A lap szerint a román államférfiak csupán reszortjaikkal összefüggő ügyekben időznek Angliában és szó sincs arról, mintha az angol pénzügyi körökben kölcsönt akarnának szerezni.

A lap szerint Bratianu Vintila utjának legfőbb célja, hogy a spaai jóvátételi kvóta elfogadása ellenében az ugynevezett felszabadítási adósságok elengedését kieszközölje.

A „The Economic“ című közgazdasági lap egyik munkatársa hosszabb beszélgetést folytatott Bratianu Vintilával. Bratianu Vintila az interju során részletesen kifejtette, hogy Románia az utóbbi két év alatt óriási lépésekkel haladt a konszolidáció útja felé. Elmondotta, hogy a jelenlegi költségvetés már második egyensúlyozott költségvetés az országnak. Részletesen ecsetelte a vasutaknak a helyzetét és változa a készülő vasutautonómia-törvényjavaslatot.

Nyilatkozatának további során kifejtette, hogy Románia készséggel teljesíti a békeszerződésekben reá háruló gazdasági kötelezettségeket, ezzel szemben természetesen érvényesíteni akarja az ugyan e szerződésekből folyó jogait is. Megelégedését fejezte ki ama barátságos fogadtatás miatt, amelyben Anglia vezetőpolitikusi részesítették, akinek Romániával szemben táplált abszolút jóindulatáról teljesen meg van győződve. Nyilatkozatának végén a hírlapíró kérdésére kategórikusan megcáfolta a kölcsöntárgyalásokról szóló híreszteléseket.

Titulescu volt miniszter, Románia londoni követe, aki a pénzügyminiszter londoni tárgyalásainak előkészítésén fáradozott, Bratianu Vintila londoni utjaról így nyilatkozott:

— Bratianu Vintila azért jött Londonba,

— mondotta — hogy Churchillal megvitassa a jóvátételi kérdés részleteit és az ezzel szorosan összefüggő kérdéseket szabályozza. Románia ugynevezett felszabadítási tartozása kétmilliárd aranyfrancra rug, amely összegnek fizetését 1926 január elsejétől kell megkezdeni. Anglia azonban hozzájárult ahhoz a javaslatához, hogy a spaai konferencián tulságosan alacsonyra szabott jóvátételi kvóta ellenében töröljék Románia felszabadítási adósságait.

Titulescu nyilatkozatának végén megcáfolta azt a hírt is, amely szerint Románia az orosz tárgyalások újrafelvételén fáradozik.

London, január 28. A Reuter-ügynökség jelenti, hogy Bratianu Vintila pénzügyminiszter meglátogatta Lord Churchillt, az angol pénzügyminisztert, aki előtt ismertette Románia pénzügyi és gazdasági helyzetét, kapcsolatban a jóvátételi problémával. Kifejtette, hogy Romániának 20 évig kell várnia az osztrák, magyar és bolgár jóvátételi fizetésekre, ezzel szemben a szövetségesek Romániától a felszabadított területek adósságainak azonnali megfizetését igényli. Emlékeztetett arra is, hogy Románia aranykészletét a bolsevikiek elkobozták, ami szintén tekintetbe veendő az ország pénzügyi helyzetének megítélésénél.

Ami a külföldi tőkének közreműködését illeti, Románia hajlandó az angol tőkéseknak minden garanciát megadni tőkéjük biztosítására.

A pénzügyminiszter, aki ma elutazik Londonból, megelégedetten nyilatkozott eddigi tárgyalásainak eredményeiről.

— Véres összetűzés a német szocialisták és kommunisták között. Berlinből jelentik: A szociáldemokrata párt a fekete-piros zászlószövetséggel együttesen a sportpalotában tüntetést rendezett a köztársaság mellett. Már a gyűlésen összetűzések voltak a kommunistákkal. A gyűlés után a Potsdammer-Strassén az ellenfelek összecsaptak. Mindkét részen számos sebesülés történt, mire a rendőrség közbelépett. Éjjel a Lindenstrassén újabb összetűzés volt, mely szintén számos sebesüléssel végződött. A zavargásnak a rendőrség vetett véget.

Az Uj Kelet
sága na
Szerkesztők:
Felelős szerk:
Az Uj Kelet
m-gyel
Előfizetési á
240 lei.

Anglia n
ban a zsidó
a megértés

Csütörtök
5685 Söval
1925 január

genda. De
viselkedésé
azt a tény
talmi presz
zsidó állam
megmagyar
nem volna

Nem n
Anglia éppe
dözésekből,
egy lépesse
országai irt
Oroszlánsz
(1189 szept
mészárolta
A mészárlá
jártak elől
egy szakad
zsidóság éle
megfosztott
igy koldus
országból. C
volt zsidóna

A történe
masan érde
böl. A Nag
1412-ben O
tott betegá
nak tilos v
király a zs
nagy szük
éppen janu

Nem az
ilyesmii a
keltt meg
árvették a
megkezdett
Ma már ell
len európai
nöket, ame
néppel szer

— Bizo
monarchis
lására. M
tanácsa kül
Zita exkirá
megvizsgál
hogy határ
ember akar
mert ellen
lált sziget
hogy bécsi
ben az ügy
tak, nem
ország sem
követek t
jelentések
hivatalos á

— Öss
bizottsági
pénzügyi
A „Journa
Bethlen-ko
szövetségi
hogy ott k
lyekkel Ma
találkozik.
böl kitüni

gy nyugal- redest

Az Uj Kelet tudó-
a 36. számú házban
munkások jelentek
remianu Aurél nyu-
k. A kilakoltatásnak
amelyek élénk fényt
sére.

vel ezelőtt költözött
és azóta állandóan
Két évvel ezelőtt a
rette a házat püspöki
idején a konzisztó-
gy a házban lévő hét
odon fogja egyenkint
ba venni. Cserelakást
erzett, de azért siker-
e az ezredessel, mi-
tagja volt, nem tu-
sére.

sérlekezés után a já-
ezredes ellen, hogy
argyalás során beiga-
többiben próbálta a
órium nem fogadta
i letébe helyezte a
i konzisztóriumot
egfíztesére. Felebbe-
ékhez került, amely
életét és elrendelte
ábla a törvényszék
iratokat visszaküldte
iratok kiegészítése
en el. A törvényszék
ult héten tartotta
n olyan végzést hon-
való tekintet nélkül
el. Ezt a végzést
az ezredes teljesen
yban, hová költöz-

vetett emberölés-

mult év júliusában
györgy-hegyen. A
használták fel, hogy
ák. Kántor József
ével is megvolt biza-
etten. A katonákat
ellenle szegültek a
rtást kezdtek tann-
elen volt a fegyverét
Muresan Pált fegy-
ál a lövés következk-
elehalt a sérüléseite.
ente után azonnal je-
gen, ahol letartózt-
a vizsgálatot. A ko-
előtt foglalkozott az
ntor József túllépte
hat havi fogház-
len a vádlott és vé-

udapestben. Buda-
gyetemi Hallgatók
számos kongresszusa
ányzó jelenlétében.
r, eszt, finn, olasz,
vetségek kiküldöttéi

k az
NT"
ó R.-T.-nál

orok,
vitását
lja az
O"

kedelmi vállalat
and 58 sz.
ztialat viz allan-
sek soron kívül
Rad r 2516

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidó-
ság napilapja
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Az Uj Kelet cikkeinek utannyomasát csak a forrás
m-gjelölésével engedjük meg.
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre
240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.

A mai naptár

Anglia magatartása a zsidósággal és általán-
ban a zsidókérdéssel szemben hosszú idők óta
a megértés és megbecsülés jegyében áll. Tudott
dolog, hogy az angol nép
erősen bibliai nép és a mai
generáció előtt valami termé-
szetes, hogy a világ legbib-
liásabb népe erős szimpátiával
viseltetik a biblia népe iránt.
Hiszen van egy angol törté-
nelmi legenda is, amely sze-
rint az angol nép a bibliai tiz
izraelita törzs leszármazottja.
Természetesen ez csak le-
genda. De az is bizonyos, hogy Angliának mai
viselkedését a zsidó nemzeti eszmével szemben,
azt a tényt, hogy Anglia a maga nagyha-
talmi presztízst vetette latba a palesztinai
zsidó állam érdekében, nem tudnók kellően
megmagyarázni, ha az angol bibliai szellem
nem volna valami köztudomású dolog.

Nem mindig volt ez így. A történelmi
Anglia éppen úgy kivette a részét a zsidóül-
dözésekből, mint az összes európai államok és
egy lépéssel sem maradt pl. a középkori német-
országi irtózatok zsidómészárlások mögött.
Országlású Richárd trónralépésének napján
(1189 szept. 3.) a csöcselék kifosztotta és le-
mészárolta London csaknem összes zsidóságát.
A mézárásokban Richárd kereszties lovagjai
jártak elől példával. Ettől kezdve száz évig
egy szakadatlan kimpad volt az angolszázgi
zsidóság élete, míg végre I. Eduárd 1290-ben
megfosztotta őket minden vagyonuktól és az
igy koldusbotra juttatott zsidóságot kiűzette az
országából. Cromwell idejében (1700) még tilos
volt zsidónak Angliában lakni.

A történelem egy jelentéktelen, de fájda-
masan érdekes adatot jegyez fel ebből az idő-
ből. A nagybeteg IV. Henrik angol király
1412-ben Olaszországból zsidó orvosokat hiva-
tott betegágyához. Ugyanakkor, amikor zsidó-
nak tilos volt lakni Anglia területén, az angol
király a zsidó tudomány segítségéhez fordult
nagy szükségében. — Ezek a zsidó orvosok
éppen január 29-én tették lábukat angol földre.

Nem az első és nem az utolsó eset az
ilyesmire a zsidóság történetében. Hosszu időnek
kellett még elmulnia, amíg Cromwell puritánjai
átvették az uralmat Angliában és a zsidó biblia
megkezdte hódító útját az angol lelkekben.
Ma már elmondhatjuk, hogy Anglia az egyet-
len európai állam, amely expialta azokat a bü-
nöket, amelyeket az ősök követtek el a zsidó
néppel szemben.

— Bizottságot küldtek Zita exkirályné
monarchista propagandájának megvizsgálá-
sára. Madridból jelentik: A nagykövetség
tanácsa külön bizottságot küldött Lequietóba,
Zita exkirályné monarchista propagandájának
megvizsgálására. A bizottság közölte Zitával,
hogy határoznia kell, mint egyszerű magán-
ember akar-e Spanyolországban élni, vagy sem,
mert ellenkező esetben egy a kontinenstől izo-
lált szigetre internálják. Hivatalosan közlik,
hogy bécsi lapoknak az a híre, miszerint eb-
ben az ügyben spanyol koronatanácsot tartot-
tak, nem felel meg a valóságnak. Spanyol-
ország semmiféle jegyzéket nem kapott a nagy-
követség tanácsától. Mindezek dacára a bécsi
jelentések helyesen körvonalozzák a spanyol
hivatalos álláspontot.

— Összeül a népszövetség pénzügyi
bizottsága. Genfből jelentik: A népszövetség
pénzügyi bizottsága február hatodikán összeül.
A „Journal de Geneve“ értesülése szerint a
Bethlen-kormány egyik tagja és Smith nép-
szövetségi biztos jelen lesznek a bizottságban,
hogy ott kifejezzék azokat a nehézségeket, me-
lyekkel Magyarország gazdasági helyreállítása
találkozik. A főbiztosnak decemberi jelentésé-
ből kitűnik, hogy Magyarország ujjáépítésének

műve pénzügyi szempontból legjobb eredmé-
nyekkel járt eddig. Egy ország valutájának
stabilizálása azonban sohasem történhet gazda-
sági nehézségek nélkül.

— Shi kiuai tábornok csapatai veresé-
get szenvedtek. Sanghaiból jelentik: Shi tá-
bornok csapatai Tao-Cso hidja közelében teljes
vereséget szenvedtek. A megvert csapatok visz-
szavonulóban vannak Sanghaiba. Li-Jung Isi-
An-Vu-Siu bevétele után tovább nyomul előre.
Jelenleg Su-Csau birtokáért folyik a harc.

— Sakkverseny Kolozsváron. A kolozsvári
sakkzók, mint minden évben, nagyszabású sakk-
versenyt kívánnak rendezni Kolozsvár város bajnok-
ságáért. A kolozsvári sakkélet néhány hónapja ör-
vendetesen fellendült, úgyhogy a rendezendő sakk-
verseny hatalmas érdeklődésre tarthat számot. Mind-
azok, akik a február elején kezdődő versenyen,
amely több erőcsoportban (erősebbek és kevésbé
erősebbek) fog lebonyolítást nyerni, résztvenni óhaj-
tanak, sziveskedjenek dr. Erős Vilmos urnál (Rador
Távirati Iroda) jelentkezni, akinél a verseny köze-
lebbi feltételeire vonatkozólag is felvilágosítást sze-
rezhetnek.

— Román-jugoszláv és román-bolgár
egészségügyi konvenció készül. Bukarestből
jelentik: A jövő hétfőn Bukarestben érkekez-
letre ülnek össze Jugoszlávia és Bulgária kép-
viselői az egészségügyi minisztérium delegátu-
saival egy román-jugoszláv, illetve román-bol-
gár egészségügyi konvenció megkötésére, a ro-
mán-lengyel szerződés analógiájára.

— Ma kezdte meg a bukaresti hadbíró-
ség Dobrogeanu kommunistavezér pőre-
nek tárgyalását. Bukarestből jelentik: Ma
kezdődött meg a hadbírósg előtt Dobrogeanu
Gherea perének tárgyalása. Dobrogeanun a
mult évben egy bustenii titkos ülésen való
résztvételéért tíz évi kényszermunkára ítélték
volt in contumaciam. A mai tárgyaláson a
védelem kifogást jelentett be a hadbírósg
illetékessége ellen, hivatkozva arra, hogy a
semmitőszék megsemmisítette azt a rendeletet,
amelynek alapján a kommunistavezért elítélték
volt. Hotineanu őrnagy királyi ügyész a ren-
delet törvényességét vitatta és kérte a tár-
gyalás megtartását. A hadbírósg tanácskozá-
sra vonult vissza. Dobrogeanu Gherea és társa:
Pauker egyébként három napja éhségsztrájkot
folytatnak és egy memorandumot terjesztettek
a királyi ügyész elé, amelyben tiltakoznak az
őket ért bántalmazások ellen. Felhozzák nagy
nevű kommunista esetét, aki a kínzások miatt
elvágtá az ereit és most nagyon súlyos állapot-
ban fekszik a rabkórházban. A kommunisták
kérlik azonnali szabadonbocsátásukat.

— A villamos áldozatai. Budapestről jelen-
tik: A budafoki villamos Baross-téri megálló-
jának közelében a sinek mellett egy súlyosan
sérült férfit és egy halott nőt találtak. A rend-
őrség megállapította, hogy a férfit — aki a
Rökusba való beszállítása után meghalt —
Szuhorek Istvánnak hívják, huszonnégy éves
banktisztviselő. A halott nő a banktisztviselő
nővére, Huszel Jakabné Suzhorek Antónia.
Mindketten Budafokon vacsoráztak egy ismer-
ősüknél. Mindketten a rohanó villamosra
akartak felugrani, amelynek lépcsőjéről lebu-
tak és fejüket összeroncalták. A villamosközsi
vezetője a balesetet nem vette észre.

— Magyarország új határállomása Ro-
mánia felé. Budapestről jelentik: A magyar
országhatárt az eddig megállapított helyeken
kívül a belügyminiszter Apátfalvánál is meg-
nyitotta Románia felé. Az új határállomá-
son a személyi és áruforgalmat rendészeti
szempontból átruházott hatáskörben a vámőrség
ellenőrzi.

— A piaci árusok forgalmiadó pausáléja.
Jelentették már, hogy a kolozsvári Sfatul Negu-
toresc beadványt intézett a pénzügyigazgatóság-
hoz, hogy a piaci árusok által forgalmiadó címen fizetett
pausálét vegye revízió alá. Ebben az ügyben Tuffli
Richárd és Romanovici vezértitkár vezetésével ma
küldöttség jelent meg a pénzügyigazgatóságnál,
amely újból kérte a revízió foganatosítását. A
pénzügyigazgató kijelentette a küldöttségnek, hogy
hajlandó a sérelmeket orvosolni, azonban ezt csak
egyénekenkénti kérelem alapján teheti meg. A Sfatul
vezetősége ezután is felhívja a piaci árusokat,
amennyiben sérelmesnek tartja a kivetett pausál-
összeg nagyságát, ezt lehetőleg személyesen jelent-
sék be a Sfatulnál, hogy a revízióra vonatkozó
kérelmet elkészítsék részükre.

— Kenyérjegy. Haladunk a konszolidáci-
z felé. Első és legkétségtelenebb jele ennek az a-
igéret, melyet a kormány a kenyérjegy újabb beve-
zetésére tett. A háborus évek kísértetei tehát nem
pusztultak el, sőt új virulenciával kísértének gyöngé
béke-illuzióink felett. A gabona- és kenyérválság
ugyan nem lesz megoldva ezuttal sem, de viszont
eggyel megszaporodik azoknak a hivatalos okira-
toknak a száma, melyek nélkül itt Erdélyben lépést
sem tehet az ember. Mindenesetre igen elgondol-
koztató valami, hogy míg Ausztriában és Német-
országban régen elfeledték már a háborus évek
szörnyű rekvisitumát, a kenyérjegyet, addig a tejjel-
mézrel folyó Romániában újra való bevezetésén tör-
rik fejüket az illetékesek. Valami baj van a kréta
körüli. A baj semmiesetre a földben és az österme-
lés körül van, hanem abban a minden rendszer
nélkül való adminisztrálásban, amellyel a kormány
a gabona ki- és behozatalának, a termelés elosztá-
sának ügyét intézi. A gabonahiány okai között tek-
intélyes helyet foglal el a vasutak dezorganizációja,
mely lehetetlenné teszi a gabonaszállítás rendsze-
rességét. Az egymásnak ellentmondó intézkedések,
melyekkel hol engedélyezték, hol eltiltották a ga-
bonakivitel, szinte természetesen vezetnek a
gabonahiányra. Mindennek felemlítése azonban —
eső után köpönyeg. A tények beszélnek és a tények
vádolnak. Ma Románián kívül nincs ország Európá-
ban, ahol a kenyérellátás körül bajok volnának.
Az élelmézés zavartalanságát mindenekelőtt kell biz-
tosítani, mert ez jelenti a béke kezdetét. Egy
ország, mely restituuálja és fentartja a háborus évek
intézményeit, nehezen érkezhethet el a konszolidáció-
hoz. A kenyérjegy behozatala egyenlő volna a kon-
szolidáció lehetetlenségének hivatalos igazolásával.
Valami más megoldást kellene találni.

— Két évi fegyházra ítélték a györgy-
falvi hitvesgyilkost. Néhány nappal ezelőtt
jelentette az Uj Kelet, hogy a kolozsvári tör-
vényszék foglalkozott a hitvesgyilkos györgy-
falvi gazdálkodó, Kun Márton esetével. A tör-
vényszék a tanuk nagy száma miatt a tanuki-
hallgatásokat nem tudta egy nap alatt befe-
jezni és ezért a tárgyalás folytatását, valamint
az ítélet kihirdetését a mai napra napolta el.
A mai napon a késő esti órákig folytak a tanu-
kihallgatások. A tanuk mindegyike megerősít-
tette, hogy Kun Márton felesége, Czirják Ka-
talin több fiatal legénnyel folytatott viszonyt,
sőt arról is tudtak, mint a faluban rebesgették,
hogy a menyecske meg akarja mérgezni a fér-
jét. A törvényszék a késő esti órákban vonult
vissza itélethozatalra és félórás tanácskozás után
hirdette ki ítéletét, amely szerint Kun Márton
csupán erős felindulásában elkövetett halált-
okozó súlyos testisértésben mondotta ki bünsé-
nek és ezért két évi fegyházbüntetésre ítélté.
A vádlott és védője, dr. Román Valér, az ítélet
ellen felebbezést jelentettek be.

* **Lit'érature juive:** Marcel Schwob Le roi
au masque d'or 90 lej, Coeur double 100 lej, Vies
imaginaires 83 lej, Antologie juive I—II. Des
origines a nos jours 200 lej, André Spire Saméel
127 lej, Poèmes juifs 150 lej stb. stb. Teljes
Pancia-német könyvraktár. Jegyzékek ingyen
frostaxpedició prompt. Lepage-könyvzetlet Cluj.

Nagy harisnyavásár

mélyen leszállított árakkal.

Kötött harisnya min- den színben	1ei	25
Flohr-harisnya minden színben	1ei	53
Muszlín harisnya divat- színben	1ei	69
Cérna-muszlín minden színben	1ei	98
Selyemfátyol harisnyák minden színben	1ei	125

BLATT

FÖTÉR 13

Divalkönyvekben és költőtarukban áriási választék!
A legjobb harisnyák csak BLATT-nál kaphatók!

SPORT

Módosították a teniszjátékok szabályzatát

A bukaresti teniszszakszövetség ülése

(Cluj-Kolozsvár, január 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A központi teniszszakszövetség tegnap Bukarestben ülést tartott, amelyen az erdélyi érdekeket dr. Lupu aradi teniszbajnok képviselte. Az elmúlt évről szóló beszámoló felolvasása után a szakszövetség elhatározta, hogy részt kíván venni a Davis-kupa mérkőzéseken, a szerepléshez szükséges anyagiak előteremtéséhez azonban a központnak legalább 20.000 lejrel kell hozzájárulnia. Amennyiben a központ ezt az összeget nem volna hajlandó a teniszszakszövetség rendelkezésére bocsátani, Románia nem nevez be a Davis-kupa küzdelembe. A nemzetközi teniszkonferencián Misu fogja Romániát képviselni. Az idei programot a következőképp állították össze: A kerületi bajnokságok időpontja május 15-től június 10-ig.

Országos bajnokság Bukarestben június hó 10-től 20-ig.

Augusztus 20—30 között nemzetközi verseny lesz Bukarestben vagy Petrozsényban.

Kolozsvár városi bajnokságának időpontját július 20—30 között állapították meg.

Itt említjük meg, hogy a petrozsényi kiváló egyesület, a CAMP, legutóbb tartott vezetőségi ülésén elhatározta, hogy az idén is két nemzetközi versenyt rendeznek Petrozsényban. Mind a kettőt augusztus hónapban és pedig 15 és 16-án tenisz, 30-án pedig atlétikai versenyt. Mindkét versenyre meghívják a szomszédállamok, valamint Olaszország és Ausztria versenyzőit.

A bukaresti teniszszakszövetség érdekesen módosította a teniszjáték szabályzatát. Eddig ugyanis a hivatalos versenyeken háromból és öt szettből állott egy parti, az új szabályzat csak egyet ismer, az 5 szettet. Szóval minden hivatalos versenyen ezután csak öt szettes partikat fog lehetni játszani. Az ifjúsági bajnokságokban minden husz éven aluli játékos részt vehet. Az országos bajnokságra a Comitetul Regionalok (kerületi szövetségek) válogatás útján küldik ki a játékosokat, akiknek utazási költségéhez is tartoznak hozzájárulni.

A módosító szabályokat dr. Lupu dolgozta ki és az ő javaslatára tette azokat magáévá a szakszövetség.

Külföldi eredmények:

Zágráb: Rapid—HASK 2:2 (2:1).

Prága: Slovan (Bécs)—Spárta 1:1 (1:0). A Sparta gyenge szereplése nagy meglepetés.

Bécs: Wacker—Grandjanszki (Zágráb) 2:1 (1:0). A zágrábi bajnokságot bécsi vendégszereplése teljes sikerrel járt, amennyiben szép játékaival és nagyszerű technikájával megnyerte a bécsiek tetszését. Vereségük dacára ők voltak a többet támadó.

WAC—Sturm (Graz) 5:0 (2:0).

Simmering—Admira 0:0.

A Victoria táncestélye. A Victoria sportegylet ma, csütörtök este másorral egybekötött táncestélyt rendez a Newyork szálló összes termeiben. A táncestély nagysikerének ígérkezik, mert a rendezőség — élén Maniu Gyulával az egyesület aktív elnökével, — mindent elkövet a bál sikere érdekében.

Amatőrjátékosok billiárdversenye. Bencze József a billiárdjáték népszerűsítésére billiárdversenyt rendez, kizárólag amatőrjátékosok részére. A verseny részletes feltételei megtudhatók a Transylvánia-kávéházban, ahova a nevezések is küldendők. A verseny keretében Bencze József mesterlökéseket fog bemutatni és az orsó- és kigyólkést, valamint a massé és piké technikai keretű vitelét is megismerteti az amatőrjátékosokkal. Nevezések február 2-ig fogadhatók el. A verseny kezdete február 3-án lesz és tartani fog délutánonként 3-tól 6 óráig, este 8-tól 11-ig.

Talcum (Fede:weis) és Pudertalcum legprimább stájer áru minden mennyiségben.
Csontolaj üvegekben, csinosan csomagolva.
Vaselinolaj hordóban és kisebb tételekben is állandóan leg-lesőbb napi ában kapható:
Telefon: 1-35 és 4-07
Aradi
Olajipar
R-T-nál -- Arad.
Telegramm: Olajipar.

KÖZGAZDASÁG

Fuzionálnak a kereskedelmi szakmához tartozó érdekképviseletek

(Cluj-Kolozsvár, január 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kereskedelmi körökben nemrégiben az a hír terjedt el, hogy a Sfatul Negustoresc bukaresti vezetősége különböző, a kereskedelemhez tartozó egyesületekkel tárgyalásokat folytat egy létesítendő nagyarányú fúzió érdekében. Az Uj Kelet munkatársa ezekkel a hírekkel kapcsolatban feltétlenül autentikus helyről azt az információt kapta, hogy ilyen tárgyalások valóban folyamatban vannak egyes vidéki és fővárosi szervezetek és a Sfatul vezetősége között és a fúziós tárgyalások már a közeljövőben végeleges befejezést nyernek. Így különösen az élelmiszeri munkaadók országos szövetségével (UPAR) folytatott tárgyalások vannak olyan előrehaladott stádiumban, hogy

a két szövetség fúziója már csak napok kérdése. A tervek szerint a Sfatul és az UGIR egyesülése egy fog végbemenni, hogy az élelmiszeri munkaadók országos szövetsége beolvad a Sfatulba és mint annak egyik osztálya fog működni.

A fúziós tárgyalások elé az érdekelt gazdasági körök rendkívül feszült érdeklődéssel tekintenek és azoknak nagy jelentőséget tulajdonítanak. Bizonyosra veszik ugyanis, hogy az eddigi szétforgácsolt és szakmák szerint egyesült érdekkörök sokkal intenzívebben fogják tudni érdekeiket megvédeni és a kormány esetleges sérelmes intézkedései ellen a harcot felvenni, ha az összes kereskedelmi érdekképviseletek egy érdekközösségbe tömörülnek.

A mai valutapiac

A mai napon tovább szilárdult a devizapiac. A kereslet mindenben felülmulta a kínálatot. Az árfolyamok a következők: Osztrák korona 366—370, magyar korona 375—380, cseh korona 5-70—5-74, francia frank 10-45—10-50, svájci frank 37-25—37-35, dollár 192-50—193-50, angol font 924—927, olasz lira 8-10—8-15.

Valutapiac január 28-án:

Bukarest. Devizák: Páris 1040-00, Berlin —, London 923-00, Newyork 192-00, Róma 800-00, Zürich 37-15, Bécs 27-00, Prága 574.

Bukarest. Valuták: Napoleon 720-00, márka 45-00, leva 133, török lira 103, font sterling 906, francia frank 10-60, svájci frank 37-50, olasz lira 810, drachma 325-00, dinár 303-00, dollár 189-00, lengyel márka 35-50, osztrák korona 28-25, magyar korona 26-50, cseh korona 565.

Zürich. Nyitás—Zárás: Berlin 123-43—123-45, Amsterdam 209-00—209-00, Newyork 518-00—518-50, London 2486-75—2486-50, Páris 2802-50—2807-50, Milánó 2167-50—2175-00, Prága 1540-00—1555-00, Budapest 72-00—72-00, Belgrád 840-00—847-50, Bukarest 272-50—272-50, Varsó 100-00—100-00, Bécs 73-00—73-00.

Párisi tőzsde: Bukarest 960-00, Zürich 356-50.

A textilpiac helyzete. A belföldi textilpiacra még mindig nagy az üzletlenség. Kereslet csak béli cikkekben van. A tavalyihoz képest ez is csökkenést mutat. A külföldi gyapjuszövetárak általában szilárdak és mintegy 5—10 százalékkal drágábban kínálják. A kolozsvári piacon egyes cikkek árai így alakultak: Molinó (80 cm-es) 38—42, karton 38—42, kloth 85—110, pamutzövetek 80—200 lejig.

Betiltottak egy gyéresi üzemet. Salamon Mendel gyéresi béklereskedelmi üzemet a közegészségügyi miniszter betiltotta azzal az indoklással, hogy az üzem a hadiárva-otthonhoz igen közel van. A betiltó rendelkezés ellen a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara az érdekelt nevében óvást emelt, mert a cég csak szárított és sózott belek osztályozásával és csomagolásával, nem pedig feldolgozásával foglalkozik s így nem esik az egészségre ártalmas ipari üzemek kategóriájába.

Argentínai búzát vásárolt a budapesti malomszindikátus. Budapestről jelentik: Teljesen megbízható értesülés szerint, a Malomszindikátus a triezsi gabonátörsdén, márciusi szállításra, 600 vasuti kocsit argentiniai gabonát vásárolt. Ára 80—81 klgr-os minőségben ab Triezst: 540.000 magyar korona, ami budapesti paritásban: 610.000 magyar koronának felel meg.

Kényszeregyezési kérelem. Aradról jelentik: Az aradi törvényszéknél Neczin Károly pankotai kereskedő kényszeregyezési eljárást kért maga ellen. Aktíva 584 ezer lej, passzív 980 ezer lej. Hitelezőinek negyven százalékos kvótát ajánlott fel.

Valamit sugok magának:
Farmodot a legjobb a fogának.

Mit olvassunk?

Balsac: A büszke Emilia	126
Dosztojevszkij: Három orosz fiu története	120
Koch H.: Mi a boldogság	132
Lehne: Vergődő szívek	54
" Elfelejtve	54
" Tavaszi álom	54
" Egy sebzett szív	72
Szini: Iró arcképek	87
Arcübasev: Emberek hallama	25
Jerome: Három ember egy csónakban	30
Baudelaire: Költemények prózában	108
Maeterlinck: A bölcsesség és a végzet	192
Wedekind: Muzsika	48
Schnitzler: Álarcok és csodák	20
Courts Mahler: A hitlen asszony	60
" Ne itélj	45
" Sörensen Frida	50
" A végrendelet	60
Jaques de Lacretelle: Silbermann	80
Reinitz B.: Hét Ady-dal (Kotta)	150

Kották jegyzéke

Warschavsky: Der fodim	14
Roskin: Klipp-Klapp	14
" Jankele geht in Schule	18
" Chazkele	20
Löw Lee: Chesbojn zedek	14
Hatikvah	20
Löw: O. Dadele	18
Roskin: Ja chaj lili	10
Löw: Tief im Waldele	15
Löw: Fischeloh Kopfen	8
Roskin: Der Schikur	15
" Dos Heilige Rikudl	15
Schirej: Hamistrach	25

A fentieket a pénz és porto előzetes be-
küldése vagy utánvét mellett szállítjuk.

Az „UJ KELET” könyvszolgáltatója
Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

SUCHARD
KAKAO
FELÜLMULHATATLAN

HASZNÁLJON
CSAK
DURA
ELEMÉKET!

A kis g
házban). A b
közönséget a
igaz és zavar
már, hogy Zé
direkciójával
ban neki kell
amelybe így,
Lili ugrott b
tott olyan tü
Neményi pro
csak reá író
primadonna
szerepkörben
A közönség
ünnepéssel h
elé, amilyen
meg. A címs
még sokat ke
Leöveyt és I
figurájukkal
teret.

Filharm
zenekedvelők
versenyét ren
zeneművészet
jal bír. A z
alatt egy H
nyitányát adt
csiszolt form
járó hegedüm
képrázatos te
meleg játéka
D-dur konce
Sinigaglio ola
szemei a heg
élménye mar
művészt, ugy
ánnepelték.

Páris a
budapesti író
dapest, Bécs
kerrel és aki
zöttünk (páris
nyára emléke
jén jelenik m
Páris almája,
déli és a bu
szerepléi utá
szeretett. A r
kerül. Egy
autogrammal
után csak szá
hány példány
lozsvári szerk
22. A könyv
állításá pedig
Hajnai
László, a fia
akinek versei
napokban új
címe „Magán
seit fogja tar

A s

Csütörtök

rég n nem

Rózsa Ilvel

kács, Phi in

M r, it, Loth

Ma

Csütörtök: M

36 szá

Pétek: Ant

helyár

Szombat d. r

lit,tt k

Szombat este

3-adsz

szám

Szombat este

versen

bárlat

Vasárnap d.

rna-e

sorozat

Vasárnap d.

6-odsz

Vasárnap est

bélels

Hétfő: Az e

repsz

87 szá

K ad: Az e

bárlat

SZINHÁZ - MŰVÉSZET

A kis gróf. (Repriz a kolozsvári Magyar Színházban). A bájos operett reprize nem vonzott nagy közönséget a színházba, de akik eljöttek, azoknak igaz és zavartalan élvezetben volt részük. Megírtuk már, hogy Zoldhelyi Anna összetűzött a színház direktoriájával és felbontotta a szerződést. A kis grófban neki kellett volna játszani a fő női szerepet, amelybe így, igazán az utolsó pillanatban, Neményi Lili ugrott be. A színház közönsége régen nem látott olyan tüneményes szép játékot, mint amilyent Neményi produkált. Egyébként is, a szerep, mintha csak reá íródott volna. Félíg szubrett, félíg énekes-primadonna szerep és Neményi Lili mind a két szerepkörben legjobb erője a kolozsvári színháznak. A közönség olyan lelkesen tapsolt és olyan viharos ünnepléssel hívta minden felvonás után a lámpák elé, amilyen még a premiereken is ritkán történik meg. A címszerepet Jung János játszotta. Egyelőre még sokat kell tanulnia. A többi szereplők közül Leóveyt és Bányayt kell kiemelni, akik groteszk figurájukkal állandó derűtségben tartották a nézőteret.

Filharmonikus est Szatmáron. A szatmári zenekedvelők egyesülete fennállása óta 14-ik hangversenyét rendezte a napokban, beigazolvva, hogy a zeneművészet pártolása e városban megfelelő talajjal bír. A zenekar Hoffmann Ferenc vezénylete alatt egy Haydn-szimfóniát és Mendelssohn egyik nyitányát adta elő kiváló összjátékkal, teljesen kiésszolt formában. Az est keretében egy világhíró hegedűművész, Arányi Ferenc ismertette meg káprázatos technikai felkészültségét és szívből jövő meleg játékát a szatmári publikummal. Csajkovszky D-dúr koncertje, Dvorak-Kreisler szláv melódiai, Sinigaglio olasz rapszódiaja és a többi apró gyöngyszemei a hegedűművészetnek sokáig felejthetetlen élménye marad a szatmári zenebarátoknak. A fiatal művészt, ugyszintén az est többi számaint lelkesen ünnepelték.

Páris almája. Tyrnauer Istvánnak, a jövővi budapesti író és újságírónak, akinek darabjait Budapest, Bécs és Berlin színházai játszották nagy sikerrel és aki már több mint egy esztendője él közöttünk (párisi és zürichi tudósításaira még bizonyára emlékeznek lapunk olvasói), a jövő hónap elején jelenik meg első erdélyi könyve. A könyv címe: Páris almája, egy fiatal színész regénye, aki a vidéki és a budapesti színházi életén átnőtt érdekes szerelmeit után elveszti azt az egy nőt, akit valóban szeretett. A regény könyvkereskedői forgalomba nem kerül. Egy finom papíron készült, számozott és autogrammal ellátott kötet ára kétszáz lej és mindent csak száz példányban kapható, már csak néhány példány jegyezhető elő a „Brassói Lapok” kolozsvári szerkesztőségében. Calea Reg. Ferdinand 22. A könyv címlapját Tóth István rajzolja, kiállításra pedig a Kadima-nyomda remeke lesz.

Hajnal László új verskötete. Hajnal László, a fiatal és nagytehetségű erdélyi költő, akinek verseit az Uj Kelet olvasói is jól ismerik, a napokban új kötettel lép ki a könyvpiacra. A kötet címe „Magános éjszaka” lesz s a költő újabb verseit fogja tartalmazni.

A színházi iroda közleményei

Csütörtökön játssza a Magyar Színház Thomas Regn nem adott regényes operáját, a Mignon-t Rézsa Ilivel a címszerepben. Mester Vilmost Takács, Phinet Brnyai Jolán, Friedrichet Kőszeghy M. r. it., Lothariót Viág éneklé ez esté.

Magyar Színház heti műsora

Csütörtök: Mignon (Premierhelyárral, premierbérlet 36 szám, sorozat 42)
 Péntek: Antonia (20 adszor, bérletszűnetben, premierhelyárral, sorozat 43)
 Szombat d. u. fél 4-kor: Zsidónő (Operaelőadás, leszállított helyárral, sorozat 44)
 Szombat este 8-kor: Ki babája vagyok én? (Ujdonság 3-adszor, premierhelyárral, napi bérlet 65 szám A, sorozat 45)
 Szombat este fél 11-kor: Talmányi Emil hegedű hangversenye (Mérsékelt emelt helyárral, napi bérlet 66 szám B, sorozat 46)
 Vasárnap d. e. 10 óráko: Kereskedelmi alkalmazottak rna-egyletének ünnepe. (Rendes helyárral, sorozat 47)
 Vasárnap d. u. fél 4-kor: Csokoljón meg! (Ujdonság 6-cdszo, mérsékelt helyárral, sorozat 48)
 Vasárnap este 8-kor: A nótás kapitány. (14-edszer, bérletszűnetben, premierhelyárral, sorozat 49)
 Hétfő: Az ember tragédiája (Uj betanulással, új szarposztással, premierhelyárral, premierbérlet 87 szám sorozat 50)
 Kedd: Az ember tragédiája (Premier helyárral, napi bérlet 67 szám A, sorozat 51)

MOZGÓK MŰSORA

Select-mozgó. Csütörtök, január 29. Premier! *Egy dollár.* Egyszerű emberek köznap története 6 felvonásban, Jókai Mór „Egy huszasos leány” című regénye után. Főszerepben Lóth Ila és Rajnai Gábor.

Uránia-Mozgó. Csütörtök január 29. Premier. *Sziv győzelme.* Megható tragédia 8 felvonásban. Főszerepben a világhíró angol művész, Norma Talmadge.

Apolló-mozgó. Csütörtök, jan. 29. *Wagon Lit rejtelme.* Szenzációs bűnügyi dráma 5 felvonásban. Főszerepben Bi-Ba Bo.

„Express”

Auto garage Atelier mechanic

Calea Victoriei 99. Cluj

Elvállal autó és mindennemű mechanikai szakmába vágó javításokat, villany- és gázmotor szereléseket. — Mindenkor bérautó szolgálat.

Kiadó a város közép-pontjában

nagygyártelep

lakható házzal, Beköltözhető apr. 23-án. Érdéklődők forduljanak Dna G. S. Becheanu — Bucuresti, Calea Moşilor 247.

Állandóan drágul a könyv, de az Uj Kelet könyvosztályánál még a régi árakon

kaphatók az alábbi zsidó tárgyú művek:

Agnon: És a meggörbödött kiegyenesedik	45
Dr. Bai: Zengő Hárfa	25
Gorelik: Clon és a gélu z.	18
Gorion: József és testvérei	25
Grotto: Zsidó rasszansz	25
Kabbalisták és csodatevők	30
Kacér: Gólem	15
Nordau: Mesék	22
Scholem Alejchem: Leégett nemese	85
Sokolow: Uj zsidó	15
Giszkalay: Támár	80
Uj próféciák könyve	75
A titok	15
Gú: Chalav látomásai	80
M. A. Goldschmidt: Egy zsidósors	140
Szabó I.: Szent Eliz	50
Marton: A zsidó nemzet Erdélyben	15
Paneth: Utazáson a Szentföldön	8

200 lejen felüli vételnél 10% engedmény.

Könyvvel tartós munkát készílt

KOHÁNYI Kárpitos Str. G. Baritiu (Malom-u.) 12

DÉRI LAJOS szücsmester

Str. Memorandului (v. Unió-u.) 3. Telefon 12-12

Dusan felszerelt raktárában az idő előrehaladottsága miatt mélyen leszállított árak!

Lloyd 2939

A szabványos szilárdságot messze felülmúlja.

Gurahonezi portland

A szabványos szilárdságot messze felülmúlja.

cement

T legramm: KORNHOLZ

Telefon 918 Telefon

Ajánlják: Kornis Zsigmond és Márton, Arad, vezérképviselők

Megjelent a

Rbor 1051. a

Révai nagy Lexikon

XVII-ik kötete, teljesen békebeli kiállításban, diszkötésben, ára

1200 lej.

a Révai nagy Lexikont most minden régi megrendelő kiegészítheti, mert az előző kötetek is egyenként megrendelhetők.

Vidor Manó könyvkereskedelmi rt. Oradea-Maro

GYAPJUIPAR R. T. TIMIŞOARA

Gyapjamosoda, gyapjufésülde, kamgarn, vigogne-szövöde, takácsmühe'yek, mügyapjagyár, apratura, festöde.

Kötött és szövöttárugyár Körülbelül 1500 munkást foglalkoztat. Saját konfekció és juhtenyésztés.

AG

z tartozó

csak napok kérdése, és az UGIR egye, hogy az élme, övetsége beolvad a ik osztálya fog mű.

az érdekelt gazda, érdeklődéssel te, elentőséget tulajdo, ugyanis, hogy az mák szerint egye, enzivebben fogják és a kormány sei ellen a harcot kedelmi érdekkép- e tömörülnek.

kérelem. Aradról kéknél Neczin Ká, nyszeregyezési el, iva 584 ezer lej, lezőinek negyven

ának: a fogának.

unk?

.....	126
.....	120
.....	132
.....	54
.....	54
.....	54
.....	72
.....	87
.....	25
.....	30
.....	108
.....	192
.....	48
.....	20
.....	50
.....	45
.....	50
.....	60
.....	80
.....	150

ke

.....	14
.....	14
.....	18
.....	20
.....	14
.....	20
.....	18
.....	10
.....	15
.....	8
.....	15
.....	15
.....	25

előzetes be- szállítjuk.

szállítjuk

10.

A

MEKET!

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3—, vastagabb betűvel 6 lej. Legnagyobb apróhirdetés 30 lej, álláskeresőknek 30% kedvezmény. **Apróhirdetések díja előre fizetendő**

Óráségéd precíz kis- és nagyművészet szonatti alkalmazást nyer Szatmári Ákosnénál, Cluj, Regina Maria 46. 8437

Házvezető 50 év körüli izraelita, vallásos, őreggő párhoz vidékre keresetetik. Ajánlatok „Házvezető” jellegre a kiadóba. 8466

Február 1-ére keresek német nyelvű 2 gyermek mellé, Grén lisztke-keskedés, Széchenyi tér 89. 8481

Szép világos, 300 négyzetméter felületű, mindenféle célra alkalmas szuterén azonnalra kiadó, Cím: Goldstein clujgyár, Cluj, telefon 207. 8489

Házvezetőt keresek háromtagú családdhoz, ki kőser főzést is önállóan vállalja. Fényképes, bizonyítványos ajánlatok Hirsch Testvérek, Deva címre küldendők. 8438

Gumibélyegzőgyártáshoz keresünk jókarban levő öntőkészüléket (prést) Ajánlatot méret és ár megjelölésével „Reális” jellegre kiadóba kérünk.

Eladom gyógytári másviaszok, cipőkrem, padlófénymaz, biztonsági zár találmányaimat vagy tárgyak. Gáspár, igazgató, Bözödújfalun, posta Erdőszentgyörgy. 8490

Zongorórát ad akadémiásta. Cím a kiadóban.

CLUJ, STR. AVRAM JANCU (volt Petőfi-utca) Telefon: 4-82.

Gyárt: evőeszközöket, szervizeket, disztárgyakat stb. Csak visszafeladókknak! **Ezüstöt** (törzsléket is) a legmagasabb napiáron vessz. Ugyanott tanulólányok felvételnek.

Telefon 12-29. „Rador” No 2898

BUZETZKÓ utóda

F. Kuck

Gal. Reg. Ferdinand No 2.

Szővet, vászon, fehérnemű, harisnya, flanel, bélszárak és paplan nagyraktára.

Jönnek a hideg és a nedves napok

Ezek és ezek parazkodnak meghűlésről, nátháról és rheumatikus fájdalmakról. A mi életromos

házi fényfürdőnk

A jobb oldalmi művek ellen. Izasztó hatása van, a szívet nem támadja meg s ezért különösen jó hatás az anyagcsere zavarainál. Minden elektromos vezetékbe bekapcsolható.

Kapható: SIEMENS és HALSKE művek

gyárlmányainak elárúsítójánál, Cluj, Piata Cuza Voda No 15. Román Villamossági Társaság, Siemens-Schuckert R.T. Győgeáram osztály Rador No 2418

Ára: 3600 lej kérje prospektusunkat.

illata és ize felülmulhatatlan.

A három legjobb minőség: 74 — 220 — 55 szám
Iroda és lerakat: „CORABIA” S. A. R. Bukarest, Strada Matei Millo 8.

Mindenütt kaphatók Rador

Ursus Extra világos és Hercules dupla maláta barna
kolozsvár
sörkülönlegességek

Ursus - Czell sörfőzde Kolozsvár

Les Successeurs

d'ALBERT GODDE, BEDIN & Co.

Paris, Lyon, Tarare, Mulhouse céghez

farsangi aranygaze-ok (aranylámék)

gazdag választéka érkezett.

Versenyt kizáró árak! Kapható csak **Versenyt kizáró árak!**

a bukaresti fióknál,

70. Strada Carol — 2. Strada Căldărari.

Kizárólag engros elárúsítás Vegyen csak Kizárólag engros elárúsítás

A. G. B. szöveteket

Sörlefejtő készülék

4 és 6 csapos, valamint ezek alkatrészei állandóan kaphatók a

Banca Industrială și Comerțială-nál

CLUJ, Strada Gen. Neulcea

No 2. Benner-palota

Kérjen árjegyzéket

Megnyílt Rador 2501

Böszörményi és Erdélyi hölgyfodrász és manikűr szalonja

Főter 22. sz., udvarban

Mindenmely hajmunka, speciális hajfestés.

Szerkesztőse- hivatal és n Cluj-Kolozsvár, C. Pop. (Brassa Telefon: Szeri és kiadóhivata Zs. N. Sz. — A kéziratok ki szerkesztőséghezendők. Kézirat adunk vis

1925 január

A pol

Az a polit Kelet mai szá keresztmetszet tikus helyzet ugy eszmei, m tetében leledz ből a román l még gyakrabl lások hullámz sokból, amely séges gondola egészséges tet talomért, gesz kek felé és m kázás. Ez az elé Dan Seve titkárának lev önkéntelenül vajudnak a h egerke születi harci lárna k parasztpárt és nagy nekibuz kérdésévé zsu éhes politikus

Lehet-e m lét, amelynek csinyes és szü felénk. Itt va nak második akadályaúl a litja oda, indo antiszemitaé rekei. Hát vaj tiszteletreméltó tikája, amely azért, mert a részt paraszt hogy nyíltan és antidemok arra törekszik világosítsa és ellen. És vajj olyan nemze a nyilvánoss is nem helyes „bizalmasnak” sarkalatos pár

Nem tudj zeti párt hiva teti-e, vagy se hogy a nemz folatot fog k lidaritást a le belpolitikai p avatkozni, ma nthatunk sok a cáfolatnak. hinni. Férfias e pillanatban juk sem a k rasztpárt az e kereké mellet kormányrudja kivétel nélkül yek a szélfu jobbra, hol b dogálnak, há legalább is n ilyen elvekk alkotni nem csinálni. Még tesség és féri konjunktura hogy előbb-u kezik a nagy azonban függ ezért gyözel levele csattan tikai nagybó